

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Росника Вадима Тарасовича
на тему «Урожайність і якість насіння соняшнику
за впливу передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень
у Східному Лісостепу України»
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань Аграрні науки та продовольство
за спеціальністю 201 Агрономія

Актуальність теми дисертації. Актуальність теми зумовлена її основним завданням – визначення впливу передпосівної обробки насіння стимулятором проростання Гуміфілд Форте Брікс і проведення фоліарних підживлень стимуляторами росту на формування продуктивності та якості насіння соняшника. У зв'язку з цим, тема дослідження є надзвичайно актуальною та спрямована на вдосконалення технологій вирощування соняшнику з урахуванням сучасних вимог до стійкості агроєкосистем.

Робота над дисертаційним дослідженням була проведена впродовж 2023–2025 рр. у Державному біотехнологічному університеті. Дисертаційна робота була складовою частиною тематичного плану та виконана в рамках ініціативної тематики кафедри рослинництва «Агроекологічне обґрунтування та розробка зонально-адаптивних технологій вирощування сільськогосподарських культур для умов Східного Лісостепу і Північного Степу України» (№ державної реєстрації 0121U100544).

Мета дослідження полягала в оцінці впливу передпосівної обробки насіння багатокомпонентним стимулятором проростання та фоліарних підживлень на врожайність і якість насіння гібридів соняшника різних груп стиглості.

Новизна та практична цінність. Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні впливу передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень у різні фази росту та розвитку сучасними інноваційними стимуляторами росту та комплексними, водорозчинними добривами на ріст, розвиток і продуктивність нових гібридів соняшника різних груп стиглості, а також на якість їх насіння.

Результати наукового дослідження мають важливе практичне значення для агровиробництва. Зокрема, оптимальні варіанти передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень посівів соняшника.

Достовірність наукових результатів забезпечується високим науково-методичним рівнем польових і лабораторних досліджень. Одержані результати обґрунтовані, так як їх розроблено на основі проведених досліджень на високому методичному рівні, з використанням загальноприйнятих методик, при послідовному аналізі первинної документації, узагальненні одержаних даних. Здобувачем безпосередньо проаналізовано сучасний стан проблеми, розроблено робочі гіпотези, визначено напрями дослідження, методологію проведення експериментів, розроблено програму, виконано лабораторні та польові дослідження, статистично обчислено й узагальнено одержані дані. Наукові дослідження були виконані здобувачем на базі фермерського господарства «АГРО-2011» Лозівського району Харківської області.

Отже, в дисертаційній роботі поставлене наукове завдання виконане, здобувач оволодів методологією наукової діяльності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертація Роєнка В. Т. є завершеною науковою роботою, що містить традиційні структурні елементи – від обґрунтування актуальності обраної теми, характеристики матеріалів і методики проведення дослідження, аналізу отриманих результатів і висновків. Складові дисертаційної роботи логічно пов'язані між собою. Наведене обґрунтування для вибору методів дослідження, наведені експериментальні дані супроводжуються аналізом. Експериментальні результати були опрацьовані з використанням загальноприйнятих методів статистичної обробки даних. Ознайомлення з дисертаційною роботою дозволяє стверджувати, що результати досліджень достовірні, актуальні, вагомі, всебічно обґрунтовані, апробовані на зібраннях науковців, а зроблені висновки впливають з результатів дослідження.

Оцінка змісту дисертації за основними розділами. У дисертаційній роботі коректно сформульовані мета і завдання дослідження, визначено об'єкт і

предмет досліджень, сформульовані відповідні завдання. Обґрунтовано використання методів дослідження. Викладення експериментального матеріалу структурне та відповідає поставленим завданням. За своїм змістом дисертаційна робота здобувача Росенка В. Т. відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія.

Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, рекомендацій виробництву, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації 196 сторінок. Робота містить 63 таблиці, 6 рисунків і 11 додатків. Список використаних джерел налічує 170 найменувань, серед яких 29 латиницею.

У вступі визначено наукову та теоретичну проблему, обґрунтовано актуальність теми, наведено відомості про зв'язок роботи з програмами, темами, сформульовано мету та завдання дослідження, ановано методи досліджень, визначено наукову новизну дослідження та практичне значення отриманих результатів. Задекларовано відомості щодо апробації результатів дисертації на науково-практичних конференціях, наведено перелік публікацій, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі проведено короткий аналітичний огляд фахових наукових видань за обраною темою. Проаналізовано роботи вітчизняних і зарубіжних науковців, а також сучасні погляди на вирішення проблеми вирощування соняшнику. Аналіз літературних наукових джерел свідчить про важливість використання стимуляторів росту і водорозчинних комплексних добрив для передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень і вказує на наявність невирішених проблем, зокрема стосовно ефективності комбінованого використання та інших аспектів. Саме тому ці питання були обрані для подальшого вивчення.

У розділі 2 описані ґрунтово-кліматичні умови місця проведення дослідження, зокрема, детально описані методики польового досліду та відбору зразків для дослідження. Наведено інформацію щодо методики, агротехніки та

програми досліджень. Дана характеристика обраних для досліду стимуляторів росту, комплексного добрива «LF-соняшник» та гібридів соняшника.

У розділі 3 наведено результати дослідження формування біометричних показників рослин соняшника за впливу обробки насіння та фоліарних підживлень стимуляторами росту. Зокрема визначена динаміка зміни густоти рослин соняшника, вплив на час настання та тривалість фаз і міжфазних періодів, динаміка збільшення висоти рослин соняшника, його повітряно-суха маса, динаміка наростання площі листкової поверхні рослин, фотосинтетичний потенціал посівів соняшника.

Розділ 4 присвячений елементам урожайності, продуктивності та якості насіння гібридів соняшника різних груп стиглості. Автором показано вплив досліджуваних варіантів сполучення передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень на елементи продуктивності та врожайності насіння соняшника і якість насіння гібридів за впливу передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень.

Розділ 5 підтверджує, що кращими були варіанти сполучення передпосівної обробки насіння з двома та трьома підживленнями сполученням усіх продуктів. На цих варіантах було отримано найвищий умовно чистий прибуток – 28560 і 29920 грн/га.

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи. Наукові результати дисертації висвітлені в семи наукових працях здобувача, серед яких: чотири статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України та три в матеріалах Міжнародних наукових конференцій.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі висвітлені в наукових публікаціях здобувача.

У роботі зазначена **ступінь впровадження результатів дослідження.**

Зауваження та рекомендації до дисертаційної роботи:

1. По тексту роботи зустрічаємо показники: площі, врожайність, без наведення посилань.

2. У «Вступі» є окремий пункт «Мета і завдання досліджень», але мету дослідження та про його основне завдання автор описує і в пункті «Актуальність теми».
3. Наводячи «Динаміку світового виробництва соняшникової олії» (рис. 2.1) бажано було б послатися на першоджерело.
4. Чому такі, досить пізні строки сівби соняшника: 2023 р – 5 травня, 2024 р. – 14 травня, 2025 р. – 17 травня?
5. Відсутній показник НІР у таблицях, де наведений фотосинтетичний потенціал посівів, діаметр кошика, кількість насінин у кошику.
6. Урожайність насіння гібридів соняшника (табл. 4.8), як один з найголовніших показників, бажано було б навести в основному тексті дисертації, не лише середню за 2023–2025 рр., а по роках.
7. Не зовсім зрозуміла нумерація додатків.
8. Нажаль відсутнє впровадження результатів дослідження в навчальний процес.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними, вони мають дискусійний характер і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів і не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

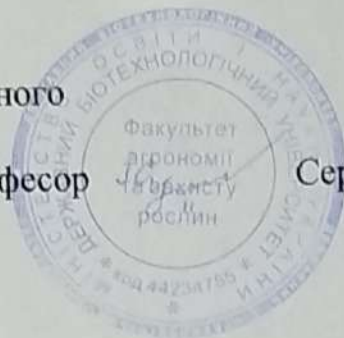
Загальний висновок про дисертаційну роботу. Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Роєнка Вадима Тарасовича на тему «Урожайність і якість насіння соняшнику за впливу передпосівної обробки насіння та фоліарних підживлень у Східному Лісостепу України» виконана на високому науковому рівні та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних і практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для аграрної науки. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені п. 6–9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувач Росенко Вадим Тарасович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 201 Агрономія.

Рецензент:

професор кафедри землеробства
та гербології ім. О. М. Можейка Державного
біотехнологічного університету,
доктор сільськогосподарських наук, професор

Сергій КУДРЯ